

ΑΤΤΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1867

ὑπὸ

ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ ΔΕΣΠΙΟΥ

Τῆς ΕΥΝΟΪΚῆς ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑς

ΦΙΛΟΚΑΛΩΝ ΔΟΓΙΩΝ.

—

ΕΤΟΣ Α΄.

—○○—

ΑΘΗΝΗΣΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΙΚΗΤΑ ΠΑΣΣΑΡΗ

Ἐν ὁδῷ Νικίου καὶ Μιλτιάδου ἀριθ. 6.

—

4866.

ΑΤΤΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1867

ὑπὸ

ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ ΔΕΣΠΟΙΟΥ

Τῆς ΕΥΝΟΪΚῆς ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑς

ΦΙΛΟΚΑΛΩΝ ΛΟΓΙΩΝ.

—

ΕΤΟΣ Α΄.

—○○—

ΑΘΗΝΗΣΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΙΚΗΤΑ ΠΑΣΣΑΡΗ

Ἐν ὁδοῦ Νικίου καὶ Μιλιτιάδου ἀριθ. 6.

—
4866.

Ο ΧΡΟΝΟΣ.

Τί όπισθοδρομικοί, τί στάσιμοι, τί σκωριασμένοι άνθρωποι αυτοί οί άρχαίοι! τῷ ὄντι πανάρχαιοι! Χρόνου φείδου, ἔλεγον, φείδου δηλ. τοῦ άσπονδοτέρου σου ἔχθρου· και εἶναι ποτε τοῦτο δυνατόν; χαρίσσαι άναγνώστριαι; σεῖς τὸ ἠξέυρετε, διότι ἤκουσα πάντοτε νά λέγωσιν ὅτι αἱ γυναῖκες, καθὼς οἱ θεοὶ και οἱ ὑπουργοὶ των, νοστιμεύονται τήν ἐκδίκησιν, ἐν ᾧ ἀπ' ἐναντίας ὁ λέων δέν ἐκδικεῖται, διὰ τοῦτο ἴσως και φοβεῖται τὰς γυναῖκας. Πιθανόν νά μὴ ἤκουσα καλῶς, πλὴν βλέπω ὅτι μόνον ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ὁ ἄνθρωπος ἔχει τήν ἀγαθότητα νά τεινῆ τήν ἑτέραν παρεῖαν τῷ ράπισαντι τήν ἄλλην. Ἐν τῷ κόσμῳ ὅμως ἐπικρατεῖ εἰσέτι ὁ Μωσαικὸς νόμος· ὀφθαλμὸς ἀντὶ ὀφθαλμοῦ και ὁδὸς ἀντὶ ὁδόντος, εὐτυχεῖς δὲ οἱ μὴ βλέποντες, εὐτυχεῖς ἐπίσης και οἱ ὀφείλοντες τοὺς μαργαρίτας τῶν σιαγόνων εἰς τοῦ γηραιοῦ Λεύκοβιτς τήν τέχνην, ὅτι αυτοὶ οὐ φοβηθήσονται. Διὰ τοῦτο σήμερον οὐδεὶς φρόνιμος ἄνθρωπος λέγει φείδου τοῦ χρόνου, ἀλλ' ἀσπλάγχχνως καταδιώκει, δὸς δ' εἰπεῖν σκοτόρει τὸν καιρὸν, και διτκαίως, νομίζω· δέν εἶναι ὁ Χρόνος ὁ πλέον ἀμείλικτος ἔχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου και τῶν ἔργων αὐτοῦ; Καὶ

μὰ τὴν ἀλήθειαν, παρὰ νὰ ἀφήσωμεν τὸν Χρόνον, νὰ μᾶς καταστρέψῃ, μυριάκις προτιμότερον νὰ καταστρέψωμεν ἡμεῖς αὐτόν. Τοῦτο διδάσκει τὸ φυσικὸν δίκαιον, τοῦτο πράττουσιν οἱ φιλόσοφοι τῶν Χαυτείων, τοῦτο κάμνει ἐπάνω κάτω ὅλη ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι οἱ ἀπόγονοι τοῦ Περικλέους εἶναι πολὺ φρονιμώτεροι τῶν ἐνδόξων αὐτῶν προγόνων.

Ὁ Χρόνος . . . ὁποῖα σατανικὴ ἐπινόησις ὅπως εἰσχωρήσῃ ἡ ἔρις καὶ τὸ μῖσος μεταξὺ τῶν γυναικῶν, τῶν εἰρηνικωτέρων τῆς φύσεως πλασμάτων, καὶ καταστήσῃ αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας πολεμίας, ἀκονῶν τὸ ξίφος ὅπερ ἐπὶ τῆς γλώσσης φέρουσι! Παύσατε λοιπὸν, ὦ ἀστρονόμοι, καταμετροῦντες τὸν Χρόνον, ἂν θέλετε νὰ ἐπαναφέρητε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εἰρήνην εἰς τὸ ὠραιότερον ἡμισυ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ναι, καταργήσατε τὸν Χρόνον καὶ διὰ παντός καταστρέψατε τὸν ἀσπονδότερον τῆς γυναικὸς ἐχθρὸν, τὸ Γῆρας· ὅλαι τοῦ κόσμου αἱ γυναῖκες θὰ ἐχῶσιν τότε τὴν αὐτὴν ἡλικίαν — καθὼς ὅλαι αἱ γαλαῖ εἶναι τὴν νύκτα ψαραὶ — ἢ τοῦλάχιστον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ τὸ κηρύττωσιν, οὐδενὸς δυναμένου νὰ τὰς διαψεύσῃ. Ἡ ἐνομίσασθε ἐν τῇ ἀπειρῇ ὑμῶν συνέσει ὅτι ὁ πανάγαθος Θεὸς εἰργάσθη τὴν τετάρτην ἡμέραν, καὶ μάλιστα εἰς τὸ σκότος, πλάσας τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, ἵνα παρέξῃ εἰς τοὺς ἀνδρας τὴν νηπιώδη παιδιὰν νὰ κάμνωσι τὰ ἡμερονύκτια ἐβδομάδας, τὰς ἐβδομάδας

μῆνας, τοὺς δὲ μῆνας ἔτη καὶ νὰ λέγωσι καγγάζοντες: Ἄμπᾶ! ἡ κυρία^{***}, τὴν γνωρίζω. . . . πρέπει νὰ ἔχη τὰ χρονάκια της· θὰ ἔχη βεβαίως τὰ πενήντα περασμένα· τῆς ἡγόρασα μία κοῦκλα εἰς τὰ 44 ἢ εἰς τὰ 45, ὅταν ἔπεσεν ὁ Βογαπάρτης. Ὁχι! ὄχι! ὁ Θεὸς δὲν ὠρίσεν ὥστε ἡ γῆ νὰ στρέφηται περὶ τὸν ἥλιον, ὡς οἱ θεσιθῆραι πέριξ τῶν ὑπουργῶν, ἵνα δηλητηριάζητε διὰ τῶν κούφων ὑπολογισμῶν σας τὴν ὑπαρξίν πλασμάτων ἀθώων, οἷα αἱ γυναῖκες. Μάλιστα, σύμφημι, ἄλλοτε κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ Χριστιανισμοῦ αἰῶνας, ὅτε ἡ πίστις ἦτον ἀκμαία καὶ ὁ φόβος τῆς κολάσεως ζωηρὸς, εὐδὲν ἀναγκαϊότερον ἢ ἡ τοῦ Χρόνου καταμέτρησις. Σεβάσμιοι ἄνδρες, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἔλεγε, φαίνεται, τὰ μυστικά του εἶχον ἀδιστακτικῶς ὀρίσει τὸ τέλος τοῦ κόσμου κατὰ τὸ περιβόητον ἔτος Χίλια, καὶ εἰς τοιαύτην περίστασιν, ἐννοεῖται, οἱ ἄνθρωποι εἶχον ἀνάγκην νὰ κρατῶσι σειρὰν τινα τοῦ χρόνου, ὅπως ἐτοιμασθῶσι διὰ τὸ μέγα ταξίδιον καὶ τακτοποιήσωσι τοὺς λογαριασμοὺς τοὺς ὁποίους εἶχον ἀνοικτούς, ἄλλοι μὲν μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἄλλοι δὲ μετὰ τοῦ Διαβόλου. Σήμερον ὅμως ὅτε οὐ μόνον ὁ τρομερὸς ἐκεῖνος κίνδυνος παρῆλθεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ Θεὸς δεικνύεται λίαν εὐχαριστημένος ἐκ τῆς πορείας καὶ συμπεριφορᾶς τοῦ κόσμου, διότι οὐδεὶς ἐκ τῶν μεμνημένων τὰ μυστήρια τῆς οὐρανίου πολιτικῆς ἐξέφρασε πλέον τοιαύτην

ἀπειλῆν, δὲν εἶναι ἀτοπον; γελοῖον, κωμικὸν νὰ καταναλίσκωμεν τὸν καιρὸν καταμετρούντες τὸν Χρόνον; τοῦτο εἶναι καὶ τοῦ γελοίου γελοιωδέστερον. Καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ μέγας τῆς Ὁμοιοῖας βιβλικὸς ῥήτωρ, ὁ τόσῳ περὶ τὴν ζωολογίαν τῆς Ἀποκαλύψεως δεινός, καὶ μὲν ἀνήγγειλεν ἐν τῷ προφητικῷ του οἴκῳ προσεχῆ βασιλείων πτώσιν καὶ αὐτοκρατοριῶν καταστροφὴν, περὶ συντελείας ὅμως τοῦ κόσμου οὐδὲν ἀπεφίνατο. Παύσατε, λοιπὸν, πρὸς Θεοῦ, ὦ φίλοι τῶν οὐρανίων ἀπτέρων, ταλαιπωροῦντες τοὺς ἐπιγείους ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἐπιστήμης. Μιμήθητε τὸν σοφὸν ἐκεῖνον διδάσκαλον γυμνασίου τινὸς τοῦ Κράτους ὅστις, τοσαύτην ἀπέχθειαν πρὸς τὴν λέξιν *Χρόνος* αἰσθάνεται, ὥστε ἀντικατέστησεν αὐτὴν ἐν τῇ γραμματικῇ διὰ τοῦ καιροῦ, λέγων: «*Ἀνοηταῖνω τί καιρὸς εἶναι;*» — «*Σιρόκος, κύρ δάσκαλε! ὄχι ἔσφαλα, μάστρος.*» Μιμήθητε, τέλος, τὸν τολμηρὸν ἐκεῖνον Καζαμίαν ὅστις, ἐφαρμόσας ἐπὶ τοῦ Χρόνου τὰς ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν ἱατρικὰς μεθόδους, διὰ μιᾶς μόνης φράσεως ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν αἰωνιότητα τὸ ἔτος 1866 ἕξ μῆνας πρὸ τῆς ὥρας του, ὡς διὰ μιᾶς μόνης συνταγῆς ἐξαποστέλλουσι συνήθως οἱ ἱατροὶ τοὺς ἀσθενεῖς αὐτῶν. «*Τὸ ἔτος 1866 παρῆλθεν ἀνεπιστρεπτεῖ, καὶ ἰδοὺ εἰσῆλθομεν εἰς τὸ ἔτος 1867!*» ἐκήρυττε τὸν Ἰούλιον τοῦ 1866 ὁ ἀτρόμητος ἐκεῖνος ἀνακαινιστῆς, κλείων τὰ ὦτα καὶ τὴν καρδίαν εἰς

τοῦς ὄδυρμούς, τῶν ἕξ μηνῶν, τοὺς ὁποίους ἀσπλάγχνως ἔθαπτε ζῶντας ὑπὸ τὰ φύλλα τοῦ Ἡμερολογίου του. Ἄλλ' ἄς εἴμεθα δίκαιοι, δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ καὶ ἄλλως; αἱ σκιαὶ τῶν ἐν Σαδόβα πεσόντων καὶ τῶν εἰς τὰ κύματα τῆς Αἰσσης καταποντισθέντων ἐτάραττον τὸν ὑπνόν του, ζητοῦσαι ἐξίλασμον καὶ ἐκδικήσιν. Πλὴν διατί ὁ τῆς θανατικῆς ποινῆς τοῦ αἰμοβόρου ἔτους 1866 ἐκτελεστῆς νὰ μὴ φέρῃ ἴδιον καὶ εἰς τὴν περίστασιν ἐμπρέπον ἔνδυμα; διατί νὰ δεικνύεται μετημφισμένοιο φορῶν ξένα φορέματα; ἢ ἐλησμόνησεν ὅτι τὰ ξένα φορέματα, ὅσῳ καὶ ἂν μεταποιηθῶσι, φαίνονται πάντοτε ξένα; Βεβαίως τὸ Εὐαγγέλιον¹ παραγγέλλει νὰ μὴ μεριμνῶμεν περὶ ἐκδύματος, ὡς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ δὲν μεριμνῶσι περὶ τροφῆς, διότι περὶ πάντων τούτων μεριμνᾷ ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος, δὲν λέγει ὅμως νὰ οικειοποιηθῶμεθα τὰ τῶν ἄλλων, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς εὐαγγελικῆς ἀγάπης; τοιαύτην ἐρμηνείαν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Εὐαγγελίου μόνον ἅγιοι ἐπίσκοποι καὶ σεβάσμιοι ἡγούμενοι δύνανται νὰ δώσωσιν. Ἄλλ' ἂν τυγχὼν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος, ἕνεκα πλησμονῆς ἀσχολιῶν, ἠμέλησεν ἢ ἐλησμόνησεν νὰ οικονομῆσιν πτωχὸν τινα πλουσίου τυπογράφου μελανωτῆν, ἐπιφυλακτόμενος βεβαίως νὰ ἀποζημιώσῃ αὐτὸν ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν Οὐρανῶν, εἶναι πρέπον, εἶναι δίκαιον ὁ ἀγαθὸς οὗτος

άνθρωπος· νὰ γυμνώσῃ τὸν πλησίον του, ἵνα τὴν ἰδίαν γυμνότητα καλύψῃ; Καὶ ὅμως ἡ φίλη *Χρυσάλλης* παραπονεῖται ὅτι, μὴ σεβασθέντες τὸ εἰς ὃ ἀνήκει φύλον, ἐπετέθησαν κατ' αὐτῆς καὶ τῆς ἤρπασαν μέρος τῆς οὐσίας, μέρος τῆς προικὸς τῆς. Ἀλλὰ τί πρὸς τοῦτο; χάρις εἰς τοὺς εὐφρῆς καὶ φιλοπόνοους αὐτῆς συντάκτας πλουσίαν ἔχει προῖκα καὶ ἀνεπαίσθητον ὑπέστη ζημίαν, ἂν τῆς ἤρπάγησαν μικρά τινα φιλοδωρήματα, ἅτινα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς της προσηνεύκαμεν αὐτῇ. Ἄν θέλετε μάλιστα, δὲν πρέπει καθόλου νὰ παραπονηῖται· ἡ φιλοτιμία της πᾶν ἄλλο εἶναι νομίζω ἢ προσβεβλημένη, ἂν τὸ κράσπεδον τοῦ συρομένου αὐτῆς φορέματος μετετρέπη διὰ τῆς ψαλίδος καὶ τῆς βελόνης εἰς τὸ ἐόρτιον ἔνδυμα ἐνὸς πτωχοῦ Ἡμερολογίου καὶ ἐκάλυψε τὴν γυμνότητα τοῦ προλόγου του. Τὸ βλέπετε, ἔχουσι καὶ τὰ συρόμενα φορέματα κατὰ καλὸν, ὡς ὅλα τὰ συκοφαντημένα πράγματα· πόσοι καὶ πόσοι πτωχοὶ δύνανται νὰ οἰκονομηθῶσιν ἐκ τοῦ περισσεύοντος! . . . Ἀδίκως λοιπὸν καὶ μάτην, ὡ τῶν Χαυτείων φιλόσοφοι, καταφέρεσθε κατὰ τῶν συρομένων φορεμάτων· αἱ γυναῖκες θὰ τὰ ἀγαπῶσι πάντοτε, διότι χάρις εἰς αὐτὰ ἐπροβιάσθησαν καὶ ἐγένοντο ἐξ ἀπλανῶν ἀστέρων μεγαλοπρεπεῖς κομῆται.

Καὶ ἰδοὺ πᾶς, χάρις εἰς τὰς γυναῖκας, χάρις εἰς τὰ συρόμενα αὐτῶν φορέματα, μετέβημεν καὶ ἡμεῖς ἐκ

τῆς γῆς εἰς τὸν οὐρανόν· οὐχὶ λοιπὸν πάντοτε ἡ γυνὴ εἶναι ἡ πύλη τῆς κολάσεως, ὡς θέλει ὁ πολλὰ, φαίνεται, ὑπὸ τῶν γυναικῶν παθῶν Τερτουλλιανός, εἶναι ἐνίοτε καὶ ἀερόστατον ὅπερ ἀναρπάζει ἡμᾶς ἐκ τῆς γῆς εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ὅταν ἐπὶ ἀγρίων βράχων δὲν μᾶς κατασυντρίβῃ· τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ἀνέμων, διότι δυστυχῶς τὸ πηδάλιον τῶν ἀεροστάτων δὲν ἐφευρέθη εἰσέτι. Ὅπως δὴποτε ὅμως αἱ γυναῖκες διατελοῦσιν εἰς ἀέναον μετὰ τοῦ οὐρανοῦ ἀνταπόκρισιν, καὶ μάλιστα αἱ βοώπιδες. Οἱ μεγάλοι καὶ πλάνητες αὐτῶν ὀρθακμοὶ ἀκαταπαύστως ζητοῦσι τὸν αἰθέρα, ἐν ᾧ αὐταὶ καταρῶνται τοὺς ἀρχιτέκτονας ὅτι δὲν ἐφεύρον οἰκίας ἀστέγους, ἵνα εὐκολώτερον πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀτενίζωσιν. Ἄ! ἂν αἱ κυριαὶ τῆς Χαλδαίας, ἔνθα ἐγεννήθη ἡ τῶν οὐρανίων σωμάτων ἐπιστήμη, ἤξευραν γράμματα, σήμερον θὰ ἦτο γνωστὸν τὸ ὄνομα τῆς βοώπιδος ἐκείνης Χαλδαίας, ἣτις ἐπενόησε τὴν Ἀστρολογίαν, τὴν γόνιμον ταύτην μητέρα τῆς Ἀστρονομίας, διότι γυνὴ ἀναντιρρόπως ἐνατένισε τὸ πρῶτον πρὸς τὸν οὐρανόν. Ἀλλ' ἡ ἀνδρική πλεονεξία ἐπωφεληθεῖσα καὶ αὐθις ἐκ τοῦ *dolce far niente* τῶν γυναικῶν, οἰκειοποιήθη, κατὰ τὸ σύνθημα, καὶ ταύτην τὴν δόξαν· ἰδοὺ δὲ διατί οἱ ἄνδρες ἐν γένει δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἠξεύρωσι πολλὰ γράμματα αἱ γυναῖκες, ἀλλὰ νὰ διατελῶσιν ἐν τῇ σκοτίᾳ. Μετριοφρονέστεραι οὔσαι τῶν βοωπίδων αἱ ἀμυγδαλώπιδες μεσουρανοῦσι·

τὰ βλέμματά των, ὡς ἡ καρδιά των, κυμαίνονται μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς. Αἱ ἀμυγδαλώπιδες ἐπλάσθησαν διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἐν ᾧ αἱ βοώπιδες, ἀενάως βρεμβάζουσαι, ζητοῦσι τὰ ἀδύνατα, ζητοῦσι τὸν ἀπολεσθέντα Ὀλυμπον καὶ λησμονοῦσιν ὅτι ἡ βοώπις "Ἡρα, καί τοι ἐν τῷ Ὀλύμπῳ ἐγκαθιδρυμένη, σπανίως ἔπιεν εἰς τὴν κύλικα τῆς εὐτυχίας. . . Εὐτυχία! λέξις ὠραία καὶ εὐπρόφερτος, ἐμφαίνουσα πρᾶγμα δύσκολον καὶ δυσεύρετον! . . Πλὴν ἄς μὴ τὴν ἀφήσωμεν νὰ παρέλθῃ, ἀφ' οὗ τὴν ἔφερον ἡ φορὰ τοῦ λόγου· ἄς χρησιμεύσῃ ὡς οἰῶνός εἰς τὰς ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος εὐχὰς μας, ὡς ἀγωγός εἰς τὸ προγνωστικὸν τοῦ νέου ἔτους, οὗτινος προΐσταται ὁ Ἥλιος, κατὰ τὴν ἀστρονομίαν τῶν Καζαμιῶν, ἧτις δὲν εἶναι πάντοτε ἡ τῶν ἀστρονόμων.

Ο ΗΛΙΟΣ.

Πρὶν ἢ ἀρχίσωσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ θυμιάζωσιν ἀλλήλους, οἱ μὲν μικροὶ τοὺς μεγάλους οἱ δὲ μεγάλοι τοὺς μεγαλητέρους, εἶχον ἤδη τελειοποιηθῆ ἐν τῇ προσοδοφόρῳ ταύτῃ τέχνῃ, θυμιάσαντες, λατρεύσαντες καὶ θεοποιήσαντες παντὸς εἴδους ἄλλα ὄντα· διὸ ἡ πρώτη τοῦ ἀνθρώπου κίνησις πρέπει ἀνατιρήτως νὰ ὑπῆρξεν ἡ πρὸς τὸ ἔδαφος τῆς κεφαλῆς κλίσις, καὶ πρῶτον αὐτοῦ ἐπιπόνημα τὸ θυμιατήριον. Μεταξὺ δὲ τῶν πολλῶν θεοτήτων ἄς ἐλά-

τρευσεν, ἀρχαιότατος συγκαταλέγεται ὁ Ἥλιος· οὐδεμία δὲ ἀμφιβολία ὅτι αἱ ἐν αὐτῷ παρατηρηθεῖσαι κηλίδες προῆλθον ἐκ τοῦ καπνοῦ τῶν πολλῶν θυμιαμάτων καὶ τῆς κνίσσης τῶν ἀναριμήτων σφαγίων. Ὁ Ἥλιος, φωτίζων καὶ θερμαίνων συνάμα, καὶ ἀριδῆλος ἐπὶ τῆς φύσεως ἐπενεργῶν, ἔπρεπεν ἀναμφιδόλως νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς πρῶτους λαοὺς τὴν ἰδέαν ὅτι εἶναι ὁ γόνιμος πλάστης, ὁ τὰ πάντα δημιουργήσας καὶ συντηρῶν· ὅθεν ἀρχαιοτάτη, ἵνα μὴ εἴπωμεν πρωτίστη, ἡ αὐτοῦ λατρεία. Κατὰ παράδοξον ὅμως ἀντίθεσιν, οὐχὶ σπανίαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἀνθρωπίνων παραλογισμῶν καὶ βδελυγμάτων, ὁ πρὸς τὸν ἄνθρωπον εὐεργετικώτερος ἀστὴρ, ὁ Ἥλιος, ὡς καὶ ἐν τῶν χρησιμωτέρων στοιχείων, τὸ Πῦρ, ἐλατρεύθησαν ὑπ' αὐτοῦ διὰ τῆς μᾶλλον ἀποτροπαίας λατρείας, δι' ἀνθρωποθυσιῶν· καλεῖται δὲ, ὡς γνωστὸν, ἡ τῶν ἀστέρων καὶ τοῦ πυρὸς λατρεία Σαβεῖτημός. Τον Ἥλιον ἐλάτρευσαν ὑπὸ διαφόρους ὀνομασίας καὶ ιδιότητες πάντες σχεδὸν οἱ ἀνατολικοὶ λαοί, ἰδίως δὲ οἱ Φοίνικες, παρ' οἷς ἔφερε τὸ τόσφ ἐν τῇ Γραφῇ μνημονεύομενον ὄνομα τοῦ Βαάλ¹. Τῆς λατρείας ταύτης οἱ ἀρχαιολόγοι ἀνευρίσκουσιν ἔχνην πολλαχοῦ τῆς Εὐρώ-

1 Β α ἄ λ, παρὰ δὲ Βαβυλωνίους Β ἡ λ καὶ Β ἡ λ ο ς, σημαίνει Κ Ὑ ρ ι ο ς, Ἄ ρ χ ω ν. Καθ' ἃ δὲ ἀξιοῦσι τῶν ἀνατολιστῶν τινες, ἐκ τοῦ Β α ἄ λ ἢ Β ἡ λ ο υ ἐγενήθη τὸ ὄνομα καὶ ἡ θεότης τοῦ παρ' Ἑλλήσιν Ἀπόλλωνος, ταυτισθέντος, ὡς γνωστὸν, μετὰ τοῦ Ἥλιου.

πης, ὡς ἐν Μάσσαλιᾷ, ἐν Ἰσπανίᾳ, εἰς τὰ ἀνατολικὰ μέρη τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ παντοῦ ἔνθα τὸ ἐπιχειρηματικὸν τῶν Φοινίκων πνεῦμα εἶχεν ἀνεγείρει καταστήματα καὶ τοὺς φάρους ἐκείνους, τοὺς ὁποίους οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐκάλουν *στήλας τοῦ Ἡρακλέους*, δηλ. τοῦ φοινικικοῦ. Εἰς μαρτυρίαν δὲ τῶν λόγων των ἐπάγουσιν οἱ ἀρχαιολόγοι μεταξὺ πολλῶν ἄλλων καὶ τὰς ἐν ἀπάσῃ σχεδὸν τῇ Εὐρώπῃ τελουμένας πυράς, κατὰ τὴν περιβόητον νύκτα τῆς 24 Ἰουνίου (ν), ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ ἥλιος φθάνει εἰς τὸ ὑψηλότερον σημεῖον τῆς φαινομένης πορείας του. Ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον οἱ λαοὶ ἐθεώρουν ἱερὰς τὰς πυράς ταύτας, — αἵτινες καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν 24 Ἰουνίου (π), τελοῦνται —, καὶ μάτην ὁ κληρὸς ἐπειράθη νὰ καταστρέψῃ τὴν εἰδωλολατρικὴν ταύτην δεισιδαιμονίαν. Οὕτως ὁ μέλλον νὰ ἐπιχειρησθῇ μακροσυμένην περιοδεῖν, ὅπως καταστήσῃ αὐτὴν αἰσίαν, ἐπέβη τρεῖς ἐπὶ τῆς πυρᾶς, κατ' ἀντίθετον αὐτῆς διεύθυνσιν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξηγνίζοντο, πρὶν ἢ τελεῶσαι γάμον ἢ καθίστων ἑαυτοὺς ἀτρότους, πρὶν ἢ ἀπέλθωσιν εἰς πόλεμον. Οἱ δὲ γηράεοι, μὴ δυνάμενοι νὰ διέλθωσι διὰ τοῦ πυρῶς, ἐστρέφοντο εὐχόμενοι περίξ αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἡ φλόξ ἤλαττοῦτο, αἱ νεάνιδες διήρχοντο αὐτὴν, ἵνα τύχωσι καλοῦς συζύγους, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν γίνεται. Ἄλλοτε δὲ πάλιν αἱ μῆτρες ἐπέρων τὰ τέκνα των ἐπὶ πεπυρωμένων

ἀνθράκων, ὡς ἔπραττον αἱ τὸν Βαβὺλ λατρεύουσαι Χαναναῖαι.¹ Ἐτι δὲ καὶ σήμερον εἰς τινὰς τῆς Γαλλίας ἐπαρχίας κατασκευάζουσι διὰ τὴν ἑσπέρην τοῦ ἡλιοστασίου τροχοὺς ἐκ θάμνων περιβεβλημένους, τοὺς ὁποίους διαπύρους ἐπὶ τῶν ἀκρωρείων ἐκσφενδογίζουσι· γνωστὴ δὲ ἡ ἐν Βουρδιγάλῃ ἐορταζομένη κυριακὴ τῶν *δανλῶν*, le dimanche des *brandons*. Καθ' ἣ δὲ ὁ πολὺς τῆς Δανίας ἀρχαιολόγος καὶ φυσιογράφος Νίλσον ἀξιοῖ, ἔχνη τῆς τοῦ Βαβὺλ λατρείας ἀπαντῶνται καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ἀρχαίας Σκανδιναυίας μέρη, ἐπάγων εἰς ἀπόδειξιν τῶν λόγων του καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ ὀνόματα *Βαλτικὴ* καὶ *Βέλτ*. Κατ' αὐτὸν ὁ φοινικικὸς Βαβὺλ ἔλαβε θέσιν ἐν τῷ σκανδιναυικῷ πανθέῳ ὑπὸ τὸ ὄνομα Βάλδερ· ὁ ἀγαθὸς, ὁ ἀκτινοβόλος Βάλδερ παριστᾷ τῷ σοφῷ ἀρχαιολόγῳ λατρεῖν τοῦ Ἥλιου, ἐμφαίνουσιν πολιτισμὸν ἀνώτερον τοῦ τῶν ἀρχαίων Σκανδιναυῶν. Καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ τῶν Γαλατῶν δρυῖσμός ἐστὶν ἀπόβροια, κατὰ τὸν κύριον Νίλσωνα, τῆς τοῦ φωτὸς λατρείας· ἄλλοι δὲ πρὸ αὐτοῦ εἶχον ἐτυμολογήσῃ ἐκ τοῦ Βαβὺλ τὰ ὀνόματα τῶν ἐξῆς γαλατικῶν ἀκτινοβόλων θεοτήτων *Belenus*, *Belisame*, *Bellus-Cadrus*, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν ἐπιθέτων *beau* καὶ *belle*.

¹ Δευτερονόμιον ΙΗ', 10.

² Ὁρα *Études archéologiques dans le Nord*. (*Revue des Deux Mondes*, τομ. 42, σελ. 175 καὶ ἐφεξῆς.)

Ἐπανέλθωμεν ἐκ τῶν ἄκρων τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν θρησκογόγον Ἀσίαν. Ἐν τῇ θρησκευτικῇ τῶν Χαλδαίων ἱεραρχίᾳ ὁ Ἥλιος, ὁ ἀστροχίτων, ὡς καλεῖ αὐτὸν ὁ ποιητὴς Νόννος, κατεῖχε θέσιν μεταξὺ τῶν πρωτίστων θεῶν οὓς ἐρμηνεῖς ὠνόμαζον, καθ' ὃ ἀερμηνεύοντας τὴν τῶν θεῶν εὐνοίαν ... «τὸν δὲ ἐπιφανέστατον καὶ πλεῖστα καὶ μεγάλα προσημαίνοντα καλοῦσιν Ἥλιον», λέγει ὁ Διόδωρος¹. Γνωστὴ δὲ ἡ τῶν Μάγων θρησκεία ἢ ὁ Μαζδεϊσμός. Ἐπρέσβευον οἱ Πέρσαι ἀέναον καὶ ἐπίμονόν πάλην μεταξὺ τοῦ κακοποιοῦ δαίμονος Ἀριμάν καὶ τοῦ ἀγαθοποιοῦ Ὁρμούζδ², μεταξὺ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ζωῆς, τοῦ σκότους καὶ τοῦ φωτός. Ἐπειδὴ δὲ ἐν ἀπωτάτῳ μέλλοντι, διότι ἅπασαι αἱ θρησκείαι ζῶσι δι' ἐλπίδων, νικητὴς ἐμελλε νὰ ἀναδειχθῇ ὁ Ὁρμούζδ, ὁ τοῦ Ζωροάστρου διῆσμός καθίστατο ἐπὶ τέλους μονοθεῖα³. Ἐθεώρουν δὲ οἱ Πέρσαι τὸν Ἥλιον οὐχὶ καθ' ἑαυτὸ ὡς θεότητα, ἀλλ' ὡς τὴν λαμπροτέραν ἐκδήλωσιν τοῦ Ὁρμούζδ, ὅστις εἶχε λάβει παρ' αὐτοῖς ἢν θέσιν κατεῖχε παρ' Ἰνδοῖς ὁ βεδικός Ἰνδρᾶς. Οἱ Αἰγύπτιοι, οἵτινες ὑπὸ ὑλικώτατα σύμβολα ὑψηλὰ μυστήρια ἐκάλυπτον⁴, προσηγόρευον

1 Β'. 30.

2 Ἐν τῇ ζενδικῇ γλώσσῃ καλεῖται Ἀχουρά-Μαζδὰ ἐξ οὗ καὶ τὸ Μαζδεϊσμός.

3 Ὁρα Le Parsisme, ὑπὸ Michel Nicolas. (Revue Germanique, τόμ. 8, σελ. 94 καὶ ἐφεξ.)

4 Ὁρα Auguste Mariette: Mémoire sur cette représentation κτλ. Paris 1856.

τὸν Ἥλιον, ὃν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ὡρος ἐλάτρευον, ἀρχαιότατον τῆς Αἰγύπτου βασιλέα καὶ νομοθέτην.

Γνωστὸν ἐπίσης ὅτι δύο περιφανεῖς πόλεις, ἡ μὲν ἐν τῇ Κοίλῃ Συρίᾳ, παρὰ τοὺς ἀνατολικούς πρόποδας τοῦ φοινικοστεφεοῦς Λιβάνου, ἡ δὲ ὑπὸ τοῦ γηραιοῦ Νείλου βρεχομένη, ἀμφοτέραι Ἠλιουπόλεις ἐκαλοῦντο, ὡς ἐκ τῶν μεγαλοπρεπῶν ἐν αὐταῖς τοῦ Ἥλιου ναῶν ἡ τελευταία εἶναι ἢ ἐν τῇ Γραφῇ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ὁρ γνωστῇ.

Ἐν Ἑλλάδι ἡ λατρεία τοῦ Ἥλιου ἀνέκαθεν ἐθεωρήθη ἑτερόχθων, καθ' ὃ ἀσιατικῆς καταγωγῆς. Δὲν ἔλειψαν ἐν τούτοις οἱ Ἕλληνες, πάντοτε ἵπποτικῶς φερόμενοι, νὰ δώσωσιν αὐτῷ τέθριππον ἄρμα, οὐδέποτε ὅμως ἐπλήρωσαν τὰ τῆς τροφῆς τῶν ἵππων, διὰ λόγους, φαίνεται, οἰκονομίας, διότι τῇ Ἑλλάδι, περὶ μὲν αἰεὶ κοτε σύντροφός ἐστι..., ὡς λέγει ὁ γηραιὸς Ἡρόδοτος. Ἀλλ' ἐν Ῥόδῳ ὑπερτάτως ἔλαβεν ὁ Ἥλιος τιμὰς¹ οἱ τῆς νήσου κάτοικοι ἀνήγειραν αὐτῷ τὸν περίφημον ἐκείνον κολοσσόν, ἐν τῶν ἑπτὰ τοῦ ἀρχαίου κόσμου θαυμάτων, ὑπὸ σεισμοῦ μετ' ἔπειτα καταστραφέντα. Οἱ Ῥωμαῖοι, καίτοι συνεχῶς ἐπεκαλοῦντο τὸν Ἥλιον¹, τὸν ὁποῖον ὁ Ὀβίδιος πάντοτε Φοῖβον καλεῖ, εἶχον πρὸς αὐτὸν ὃν καὶ πρὸς τὸν Τίβερην σεβασμὸν, ἀλλὰ σεβασμὸν ἄνευ λατρείας.

1 Ὁρα Louis Lacroix: Recherches sur la religion des Romains σελ. 167.

Ὁ ἥλιος εἶναι ἐκ τῶν ὀλίγων θεῶν, οἵτινες εὐη-
ρεστήθησαν νὰ δείξωσι τοῖς ἀνθρώποις τὸ σεβαστὸν ἢ
ἀκτινοβόλον αὐτῶν πρόσωπον, διὸ καὶ πολλαχοῦ
περιττὴν οἱ ἱερεῖς ἔκριναν τὴν διὰ ζοάνου παράστα-
σιν αὐτοῦ· εἰς τοὺς πλείστους ὅμως τῶν θεῶν, τῆς
ἀρχαιότητος ἐννοεῖται, οἱ ἄνθρωποι ἐπίστευσαν χωρὶς
νὰ τοὺς ἴδωσι, sur parole.

Ἄλλ' ὁ Σταυρὸς, εἰσελάσας εἰς τὸν Ὀλύμπου, ἐ-
φυγάδευσε τοὺς ἀθανάτους, οἵτινες ἐπὶ εἴκοσι καὶ ἐπέ-
κεινα αἰῶνας διεῖπον τὰς τύχας τῶν θνητῶν, ἄνευ
ἀφορισμῶν, βλαπτικῶν, σκληραγωγικῶν, θρησκευτικῶν
πολέμων, αἰωνίων ποινῶν, διαβόλων καὶ κολάσεως,
ἀλλὰ παίζοντες καὶ γελῶντες.

Ἄσθετος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλωσ μακάρεσσι θεοῖσιν,
Ὡς ἴδον Ἡραίστον διὰ δῶματα ποιπνύοντα.¹

Καὶ μετ' αὐτῶν ἀπῆλθε τοῦ λόγου ἡ ἐλευθερία καὶ
τῆς τέχνης τὸ ὕψος· τοῦ Πλάτωνος τὰ φιλοσοφήμα-
τα, τοῦ Φειδίου ἡ σμίλη, τοῦ Ἀπελλοῦ ἡ γραφίς, τοῦ
Ἀριστοφάνους ἡ μούσα καὶ τοῦ Λουκιανοῦ τὰ σκώμα-
τα, ὁ γέλωσ καὶ ἡ παιδρότης. Τί δὲ ἀπέγιναν μετὰ
τὴν καταστροφὴν τοῦ Ὀλύμπου οἱ μάκαρες θεοὶ καὶ
αἱ ἀργυρόπεζαι θεαί, πάντες τὸ ἠξέουρουσι, διότι ἅ-
παντες ἀνέγνωσαν τοὺς Ἐξοριστοὺς Θεοὺς τοῦ Ἐρ-
φίκου Ἐίνου, ὧν ὠραία μεταφράσιν ἔδωκεν ἐν τῇ
Χρυσασκελίδι ὁ εὐφραδὴς τοῦ κυρίου Ἀγγέλου Βλάχου

¹ Ἰλ. ἀδ. Α', 509.

κάλαμος. Καὶ ὁ μὲν πολύτροπος Ἑρμῆς μετεβλήθη
εἰς Ὀλλανδὸν κωπηλάτην, καὶ μεταπορθμεύει τὰς
ψυχὰς τῶν ἀποθαμένων· ὁ δὲ ἐνοσίχθων Ποσειδῶν
παρέδωκε τὰ κάθυγρα σκῆπτρα εἰς τὸν ἅγιον Νικό-
λαον, τοῦ ὁποίου ἡ χάρις εἶη ἐπὶ σοῦ, φίλε ἀνα-
γνώστα, καὶ ἔγινεν ἀλαταποθηκάριος ἢ κατ' ἄλλους
ἐφημεριδογράφος. Μόνη δὲ ἡ φιλομειδῆς Ἀφροδίτη
δὲν παρεξώκειλε, καὶ τοι γυνή· ἀλλ' ἀποσυρθεῖσα ἐπὶ
ἔρους ὑψηλοῦ ἀναμιμνήσκειται τὰς ἐρωτικὰς ἐν Πάφῳ
ἡμέρας, εὐμενῶς ἀκρωμενη τὰ φλογώδη ἄσματα τοῦ
ἱππότου Ταγχόυζερ καὶ περιπαθῶς ἄδουσα:

Ἄσήμερον δὲν μ' ἐφίλησες· ὦ, φίλησόν με πρῶτα.
Κ' εἰπέ μου, τί σοῦ ἔλειψεν ὠρατῆ μου ἱππότα;
Τοῦ γλυκυτέρου οἴνου μου πίνεις μεστὸν τὸ κέρασ,
Καὶ ῥόδα φέρει ἡ κόμη σου δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.¹

Ὁ δὲ Ζεὺς; . . . Καϋμένος Ζεὺς! . . . ὁ κεραυ-
νοβόλος θεὸς, ὁ εὐδαίμων σουλτάνος, ὁ ἐγκλείων εἰς
τὸ πλούσιον χαρεμίον του τόσας λευκωλένους καλ-
λονάς, τὴν Σεμέλην καὶ τὴν Δανάην, τὴν Εὐρώπην
καὶ τὴν Δήδαν, τὴν Ἀλκμήνην καὶ τὴν Λητώ, τὴν
Ἰώ, τὴν Καλλιζώ, καὶ τέλος τὴν σουλτάναν τοῦ
χαρεμίου, τὴν βοώπιδα καὶ ζηλότυπον Ἡραν, — ὁ
πατὴρ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὃν ἐξύμνησεν ὁ
Ὅμηρος καὶ ἔγλυψε ὁ Φειδίδης, κατήντησε, φεῦ! ῥι-
κνὸν γερόντιον καὶ εὐτελής χειρῶναξ, τὰ πρὸς τὸ ζῆν

¹ Ἐκ τῆς τοῦ κ. Α. Βλάχου μεταφράσεως.

μόλις ποριζόμενος! .... Sic transit gloria mundi! ...
 Τάλανες θεοί! . . . . ἦσαν ἄξιοι καλλιτέρας τύχης!
 . . . . ἔπλασαν καὶ ἐμόρφωσαν τὸν μεγαουργὸν τῆς
 Ἑλλάδος καὶ Ῥώμης κόσμον ἄνευ οὐδεμιᾶς συνδρο-
 μῆς τῶν Ἑβραίων, οἵτινες οὐχ ἦττον καυχῶνται διὰ
 τοῦ ῥαββίνου Ἀβραάμ ὅτι ἡ γῆ δὲν δύναται νὰ συν-
 τηρηθῆ ἄνευ Ἑβραίων, ὅσω καὶ ἄνευ ἀέρος καὶ τῶν
 τεσσάρων ἀνέμων. «Tam non potest subsistere
 (terra) sine Israëlitis, quam sine aëre et ventis
 quatuor.»

Καὶ ὁ ἥρωες τόσης λατρείας καὶ τόσων θυμιαμάτων,
 ὁ ἀστροχίτων Ἥλιος; . . . Ὁ τάλας πῶς ἐξέπεσεν!
 ἐξ ἀκτινοβόλου θεοῦ κατήντησεν ἀπλοῦς φανὸς, ἀ-
 διακρίτως φωτίζων ἀνθρώπους τε καὶ ζῶα, τὸν Βύ-
 ρωνα καὶ τὸν πίθηκον! Ὅποια ἐλεεινὴ κατὰπτωσις!..
 Καὶ ὡς ἂν μὴ ἴσκει τοῦτο, ἐπῆλθεν ὕστερον καὶ ὁ
 Γαλιλαῖος ὄστις, εἰς τὸ πείσμα ὄλων τῶν καλῶν
 Χριστιανῶν, διὰ τοῦ περιφήμου ἐκείνου «E pur si
 muove!» ἐπανεφέρεν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκειάν αὐτῷ θέ-
 σιν, τὴν ἀκινήσιαν καὶ τὴν παθητικότητα, ἐκ τῆς
 ὁποίας τὸν εἶχον ἐκβάλλει τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ¹ οἱ
 ἄθλοι, καὶ τῶν ἀρχαίων ἀστρονόμων ἢ πολυμάθεια.
 Καὶ δὲν εἶναι αὕτη ἡ τελευταία ἦν ὑπέστη προσβο-
 λή Ἰουδαϊκὸς ὁ ΙΔ' κατεβίβασεν αὐτὸν ἐκ τοῦ στε-
 ρεώματος καὶ εἰσήγαγεν εἰς Βερσαλλίας, κοσμήσας τὰ

¹ Ἰησ. Ναυῆ Γ', 12 καὶ 13.

βασιλικὰ ἔπιπλα καὶ οἰκόσημα δι' ἡλίου ἐπὶ σφαίρας
 ἀκτινοβολοῦντος καὶ φέροντος τὸ ἐξῆς λόγιον: *Ne
 pluribus impar.* Ἐπὶ δὲ τῆς Μεγάλῃς Αἰκατερίνης
 νέαν πάλιν ἔλαβε τροπὴν, ἀνατέλλων οὐχὶ πλέον ἐξ
 Ἀνατολῶν ἀλλ' ἐκ Βορρᾶ, ἂν πρέπη νὰ πιστεύσωμεν
 τὸν Βολταῖρον εἰπόντα:

C' est du Nord aujourd' hui que nous vient la lumière.

Περὶ τὰ τέλη ὅμως τοῦ ΙΙ' αἰῶνος ἐπανῆλθε πρὸς
 στιγμὴν εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ δόξαν, τρυτίσθεις
 μετὰ τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τοῦ διασήμου Δουπουῦ (Du-
 puis), ὡς πάντες γινώσκουσι, διότι εἰς οὐδένα ἀνθρω-
 πον σεβόμενον τὸν αἰῶνα ἐν ᾧ ζῆ ἐπιτρέπεται σήμερον
 νὰ ἀγνοῇ τὸ πολύκροτον ἐκεῖνο σύγγραμμα «*Origine
 de tous les cultes.*» Ἀλλ' ἡ δόξα αὕτη παρῆλθεν
 ὡς λάμψις νεφελώδους οὐρανοῦ. . . . πλὴν θὰ ἔλθῃ ἡ-
 μέρα καθ' ἣν θὰ λάβῃ καὶ ὁ Ἥλιος sa revanche, γι-
 νόμενος ἐπτάκις λαμπρότερος, πότε ὅμως ἄδηλον·
 τοῦτο τὸ ἤξεύρει μόνον ὁ προφήτης Ἡσαΐας¹ καὶ ὁ
 γνωστὸς τῶν προφητῶν ἐρμηνευτής. Μέχρι δὲ τῆς ἐ-
 ποχῆς ἐκείνης ὁ Ἥλιος θὰ ἐξακολουθῆ ἀνατέλλων,
 ὡς πάντοτε, χάριν τῶν ὠραίων γυναικῶν, διότι οὐ-
 δεμία ὑπάρχει πιθανότης ὅτι λαμβάνει αὐτὸν τὸν
 κόπον, ἵνα φωτίξῃ τὰς ἀνδρικὰς φαλάκρας.

Τοιοῦτος εἶναι, χαρίεσσα ἀναγνώστρια, ὁ τοῦ
 σωτηρίου ἔτους 1867 κυριεύων πλανήτης, κατὰ τὴν

κ'.

σόλοικον τῶν Καζαμιῶν γλῶσσαν, διότι ὁ Ἥλιος, πρὸς τὸν ὁποῖον οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ ἐρωμένοι παρέδωλον τὰς γυναῖκας

Dodici donne onestamente lasse
Anzi dodici stelle, e 'n mezzo un sole,

λέγει περὶ τῆς Λαύρας ὁ Πετράρχης, δὲν εἶναι πλανήτης, ὡς ἤξέυρετε, ἀλλὰ τὸ κέντρον τοῦ πλανητικοῦ συστήματος, ὡς ἡ γυνὴ ὁ ἄξων πέριξ τοῦ ὁποῖου ὁ ἠθικὸς κόσμος στρέφεται.

Les hommes font les lois,
Les femmes font les moeurs.

Ἔτος λοιπὸν ὅπερ εἶναι ὑπὸ τὴν ἔμμεσον ἐπιβόρην τῶν ὠραίων γυναικῶν, καθ' ὃ ἀρχόμενον ἀπὸ ἡμέρας τῷ Ἡλίῳ ἀφιερωμένης, ὅθεν Sonntag. *ἡμέραν τοῦ ἡλίου*, τὴν κυριακὴν οἱ Γερμανοὶ καλοῦσι¹, δὲν δύναται εἰ μὴ νὰ ᾔῃναι αἴτιον.

Ὁ Ἥλιος εἶναι τὸ προσφιλὲς τῆς Ἀνατολῆς τέκνον, καὶ οὐδέποτε θέλει διαψύσει τοῦ ἐνδοξοτέρου αὐτῆς λαοῦ τὰς ἐλπίδας καὶ τοῦ θνησκόντος ἔτους τὰς εὐχάς· αἱ εὐχαὶ τῶν θνησκόντων εἰσὶν ἰσραήλ. Ἀτενίσωμεν λοιπὸν θαρρᾶλέως πρὸς τὸ μέλλον,

. . . τὰχ' αὖριον ἔσσετ' ἄμεινον.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ ΑΣΩΜΗΙΟΣ.

¹ Παρὰ Ῥωμαίους Dies Sois.

ΕΠΟΧΑΙ.

Ἀπὸ κτίσεως κόσμου, κατὰ τοὺς Ο' . . .	7375
» » » κατὰ τοὺς Λατίνους	5874
» » » κατὰ τοὺς Ἑβραίους	5627
» τοῦ Κατακλυσοῦ	5133
» τῆς Πυργοποιίας	4620
» κτίσεως Ῥώμης	2345
» τῆς Μοναρχίας Ἑλλήνων ἐπὶ Ἀλεξάνδρου	2196
» τῆς υποδουλώσεως τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων	2042
» τῆς Μοναρχίας Ῥωμαίων ἐπὶ Αὐγούστου	4911
» κτίσεως Κωνσταντινουπόλεως	1545
» κτίσεως Βενετίας	1446
» τῆς Μοναρχίας τῶν Γάλλων	1446
» τῆς γεννήσεως τοῦ Μωάμεθ	4298
» τῆς φυγῆς αὐτοῦ εἰς Μεδιαν (Ἐγείρας), ἔτε ἀρχεται ἡ ὀθωμανικὴ χρονολογία	1244

Ἀπὸ τῆς αὐτῆς, κατὰ τοὺς Ὀθωμανοὺς, ἀρι- θμοῦντας σεληνιακὰ ἔτη.	1284
» τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Κορανίου	1237
» τοῦ θανάτου τοῦ Μωάμεθ	1235
» τῆς Μοναρχίας τῶν Ῥώσων ἐπὶ Ῥουρίκ	1005
» τῆς ἐφευρέσεως τοῦ χαρτίου	819
» τοῦ χωρισμοῦ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐπὶ Λέοντος Θ', Πάπα Ῥώμης, καὶ Μιχαὴλ Κηρουλαρίου, Πατρι- άρχου Κωνσταντινουπόλεως	815
» ἀλώσεως Προύσης, ὑπὸ Ὀσμὰν τοῦ Α'.	567
» τῆς ἐφευρέσεως τῆς ναυτικῆς πυξίδος, ὑπὸ τοῦ ἐξ Ἀμάλφης Γλανίου Γκλόργια	564
» ἀλώσεως Ἀδριανουπόλεως, ὑπὸ Μου- ράτ τοῦ Α'.	507
» τῆς ἐφευρέσεως τῆς πυρίτιδος	486
» ἀλώσεως Σμύρνης, ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β'.	446
» τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας, ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ Γουττεμβέργου.	427
» ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως, ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β', τῇ 29 Μαΐου 1453	414
» τῆς ἀνακάλυψως τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Χρηστῆς Ἑλλάδος.	384

Ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς. ὑπὸ τοῦ Γενουτινοῦ Χριστοφόρου Κολόμ- βου τῷ 1493.	375
» τοῦ καινοτομηθέντος Ἡμερολογίου, ὑπὸ τοῦ Πάπα Γρηγορίου τοῦ ΙΓ'.	285
» ἀλώσεως Κρήτης	198
» τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως	78
» ἀλώσεως Βενετίας ὑπὸ τῶν Γάλλων καταπύσεως τῆς Βενετικῆς Δημο- κρατίας	70
» τῆς ἐφευρέσεως τῶν ἀτμοπλῶων, ὑπὸ τοῦ Ἀμερικανοῦ Φούλτωνος	52
» τοῦ θανάτου Ναπολέοντος τοῦ Α', ἐν Ἁγία Ἐλένη τῆς Ἀφρικής	46
» τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως	46
» Ὁθωγος Α', βασιλέως τῆς Ἑλλά- δος	34
» τῆς εἰς Παρισίους μετακομιδῆς τῶν ὀ- στῶν τοῦ Ναπολέοντος, ὑπὸ τοῦ πρίγκιπος δὲ Ἰωαννίλλου.	26
» τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς δευτέρας τῶν Γάλλων Αὐτοκρατορίας, ὑπὸ Ναπο- λέοντος τοῦ Γ'.	15
» τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τοῦ Σουλτάνου Ἀπουλ Ἀζίζ Χὰν τοῦ Α'.	8

Ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Ἰταλικοῦ Βασιλείου, ὑπὸ Βίκτωρος Ἐμμανουήλ τοῦ Β'	6
Ἐκ τῆς τελευταίας Μεταπολιτεῦσεως τῆς Ἑλλάδος	5
Ἐκ Γεωργίου τοῦ Α', βασιλέως τῶν Ἑλλήνων	4
Ἐκ τῆς Ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος	3

ΠΑΣΧΑΛΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1867.

Ἰνδικτιῶνος ἔτος ι'.

Ἡλίου Κύκλοι ια'.

Σελήνης Κύκλοι γ'.

Σελήνης Θεμέλιον ς'.

Κρεωφαγίας ἡμέραι ιζ'.

Τὸ Τριψῆδιον ἄρχεται Φεβρουαρίου ε'.

Ἐωθενὸν ε'. Ἦχος πλ. α'.

Ἡ Ἀπόκρεως Φεβρουαρίου ιβ'.

Ὁ Εὐαγγελισμὸς, τῷ Σαββάτῳ τῆς δ' ἑβδομάδος!

Νομικὸν Πάσχα, Ἀπριλίου ι'.

Λατίνων Πάσχα, Ἀπριλίου θ'.

Τὸ Ἅγιον ΠΑΣΧΑ, Ἀπριλίου ις'.

Ἡ Ἀνάληψις, Μαΐου κε'.

Ἡ Πεντηκοστή, Ἰουνίου δ'.

Κυριακὴ τῶν Ἁγίων Πάντων, Ἰουνίου ια'.

Ἡ γηστεία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ἡμέραι ιλ'.

Ἡ μνήμη αὐτῶν ἡμέρα Πέμπτη.

Παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων, ἡμέρα Κυριακὴ!

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ.

ΕΟΡΤΑΙ ΕΘΝΙΚΑΙ.

25 Μαρτίου. Ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος.

24 Μαΐου. Ἡ Ἐρωσις τῆς Ἐπτανήσου.

ΕΟΡΤΑΙ ΒΑΣΙΛΙΚΑΙ.

23 Ἀπριλίου. Τὸ ὄνομα τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως.

22 Δεκεμβρίου. Τὰ γενέθλια Αὐτοῦ.

ΕΟΡΤΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ.

Καθ' ἃς δὲν ἐργάζονται εἰς τὰ δημόσια Γραφεῖα.

1. Νέον ἔτος.	7. Ἅγιος Γεώργιος.
2. Θεοφάνεια.	8. Ἀνάληψις.
3. Εὐαγγελισμός.	9. Ἅγιοι Ἀπόστολοι.
4. Μεγάλη Παρασκευή καὶ Σάββατον.	10. Κοιμησις τῆς Θεοτόκου.
5. Κυριακὴ καὶ Δευτέρα τοῦ Πάσχα.	11. Ἅγιος Δημήτριος.
6. Πεντηκοστή.	12. Αἱ δύο ἡμέραι τῶν Χριστουγέννων.

ΑΙ ΩΡΑΙ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1867.

Ὁ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο κυριεύων πλανήτης εἶναι ὁ Ἥλιος.

Τὸ ΕΑΡ ἄρχεται τὴν 9/21 Μαρτίου εἰς τὰς 7 ὥρας καὶ 21 λεπτ. π. μ.

Τὸ ΘΕΡΟΣ ἄρχεται τὴν 9/21 Ἰουνίου εἰς τὰς 4 ὥρας καὶ 54 λεπτ. μ. μ.

Τὸ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΝ ἄρχεται τὴν 11/23 Σεπτεμβρίου εἰς τὰς 2 ὥρας καὶ 17 λεπτ. μ. μ.

Ὁ ΧΕΙΜΩΝ ἄρχεται τὴν 10/22 Δεκεμβρίου εἰς τὰς 8 ὥρας καὶ λεπτ. 21 π. μ.

ΕΚΛΕΙΨΕΙΣ.

Κατὰ τὸ ἔτος 1867 θέλουσι συμβῆ δύο ἐκλείψεις τοῦ Ἥλιου καὶ δύο τῆς Σελήνης.

Α'. ΕΚΛΕΙΨΕΙΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ.

α) Τὴν 22 Φεβρουαρίου (6 Μαρτίου) ἐκλείψει τοῦ Ἥλιου. Ἀρχεται ἐν γένει τὰς 8 ὥρας καὶ 51, 5 λεπτὰ π. μ. καὶ λήγει εἰς τὴν 1 ὥραν καὶ 51, 3 λεπτὰ μ. μ. (μέσου χρόνου Ἀθηνῶν).

Ἡ ἐκλείψει εἶναι ὀκτακλινοειδῆς εἰς τὴν Ἀλγερίαν, τὴν Μεσημβρινὴν Ἰταλίαν, τὸ Μαυ-

ροβούριον, τὴν Κεντρικὴν Σερβίαν, τὴν Δυτικὴν Βλαχίαν, τὴν Βόρειον Μολδαβίαν, τὴν Νοτιοατατολικὴν Οὐγγαρίαν καὶ τὴν Κεντρικὴν Ῥωσσίαν. Εἰς δὲ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Εὐρώπης καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν ἡ ἔκλειψις εἶναι μερικὴ.

Ἐν Ἀθήναις ἡ ἔκλειψις ἄρχεται τὰς 9 ὥρας καὶ 50, 6 λεπτὰ π. μ., καὶ λήγει τὴν 0 ὥραν καὶ 42, 6 λεπτὰ μ. μ., θέλουσι δὲ ἐπισκιασθῆ τὰ ὀκτώ δωδέκατα τῆς φαινομένης διαμέτρου τοῦ Ἡλίου.

6') Τὴν 17/29 Αὐγούστου ὀλικὴ ἔκλειψις τοῦ Ἡλίου. Ἄρχεται ἐν γένει τὴν 0 ὥραν καὶ 28 λεπτὰ μ. μ. καὶ λήγει τὰς 5 ὥρας καὶ 8 λεπτὰ μ. μ. Εἶναι ὄρατὴ εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν καὶ εἰς τὸ νότιον ἄκρον τῆς Ἀφρικῆς.

Β'. ΕΚΛΕΙΨΕΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

α) Τὴν 8/20 Μαρτίου μερικὴ ἔκλειψις τῆς Σελήνης. Ἄρχεται τὰς 8 ὥρας καὶ 51 λεπτὰ π. μ. καὶ λήγει τὰς 11 ὥρας καὶ 57 λεπτὰ π. μ. Εἶναι ὄρατὴ ἐν Ἀμερικῇ, περὶ δὲ τὸ τέλος ἐν Αὐστραλίᾳ.

β') Τὴν 2/14 Σεπτεμβρίου μερικὴ ἔκλειψις τῆς Σελήνης. Ἄρχεται τὴν 0 ὥραν καὶ 32 λεπτὰ τῆς πρωτῆς καὶ λήγει τὰς 3 ὥρας καὶ 30 λεπτὰ τῆς πρωτῆς (μέσου χρόνου Ἀθηνῶν). Εἶναι ὄρατὴ εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀφρικὴν, ἐν μέρει δὲ καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν.